

24. MARRASKUUTA 2020

AKTIIVISEN KANSALAISEN PASSI

RAPORTTI

VENLA SOININEN
KUOPION TAIDELUKIO LUMIT

Sisällysluettelo

1. Johdanto	2
2. Aktiivisen kansalaisen passi	2
2.1 <i>Lähtökohtana Agenda2030</i>	2
2.2 <i>Aktiivisen kansalaisen passi ja Agenda2030</i>	2
3. Oma toiminta	3
3.1 <i>Alkuperäinen suunnitelma</i>	3
3.2 <i>Toteutuminen</i>	3
4. Pohdintaa ja arvio toteutuksesta	4
5. Lähteet	5

1. Johdanto

Tässä raportissa käyn läpi omaa aktiivisen kansalaisen passi -suoritustani; kerron, millä tavalla toteutin passin sekä arvioin omaa tekemistäni ja kuinka onnistuin suunnitelmani toteuttamisessa. Raportissa käyn myös hieman läpi Agenda2030-tavoiteohjelmaa sekä sitä, kuinka oma toimintani aktiivisen kansalaisen passin suorittamisessa liittyy näihin tavoitteisiin.

2. Aktiivisen kansalaisen passi

2.1 Lähtökohtana Agenda2030

Agenda2030 on Yhdistyneiden kansakuntien laatima kestävän kehityksen maailmanlaajuinen tavoiteohjelma. Suomen YK-liiton mukaan tavoiteohjelma ”tähtää äärimmäisen köyhyyden poistamiseen sekä kestävään kehitykseen, jossa otetaan ympäristö, talous ja ihminen tasavertaisesti huomioon.” Agenda2030-ohjelman tavoitteiden saavuttamiseen tarvitaan niin yksittäistä kansalaista kuin yhteiskuntien laajempaa globaalia yhteistyötäkin.

2.2 Aktiivisen kansalaisen passi ja Agenda2030

Aktiivisen kansalaisen passi on uudenlainen, lukioissa toteutettava kokonaisuus, jonka suorittamisesta on mahdollista saada yksi lukiokurssi. Kuopion lukiokoulutuksen mukaan passin tavoitteina ovat muun muassa palkita opiskelijaa yhteiskunnallisesta aktiivisuudesta sekä viedä Agenda2030-ohjelman tavoitteet konkreettiselle tasolle.

Aktiivisen kansalaisen passiin voi kerätä suorituksia monella eri tavalla – ainoa rajoittava tekijä on se, että toiminnan tulee jollain tavoin olla kytköksissä Agenda2030-ohjelmaan. Toiminta voi olla joko koulun ulkopuolella tapahtuvaa tai toimimista esimerkiksi koulun sisäisissä, jonkin kestävän kehityksen osa-alueen tiimeissä. Esimerkiksi vapaaehtoistyö, poliittinen osallistuminen, järjestötoiminta sekä osallistuminen erilaisiin projekteihin ovat esimerkkejä koulun ulkopuolella tapahtuvasta toiminnasta. Agenda2030-ohjelman tavoitteet kattavat useita elämän osa-alueita, joten toteuttamistapoja on lukuisia.

Lukiokurssin saadakseen opiskelija tekee toiminnastaan raportin, josta käy ilmi toimintasuunnitelma siitä, millaista toimintaa opiskelija aikoo aktiivisen kansalaisen passiin sisällyttää. Raportista käy ilmi, mitä on tehty ja kuinka siinä on onnistuttu sekä se, kuinka toiminta linkittyy Agenda2030-ohjelmaan. Raportin toteuttamistapa on suoritusten tavoin vapaa: se voi olla perinteisen raportin lisäksi esimerkiksi blogi, portfolio tai vaikkapa podcast.

3. Oma toiminta

Keräsin suorituksia aktiivisen kansalaisen passiin toimimalla lukioaikani koulumme kestävän kehityksen tiimissä, keke-tiimissä. Tiimissä edustin opiskelijakuntaa kestävää kehitystä koskevissa asioissa, ja toin opiskelijanäkökulman erilaisiin koulun kestävän kehityksen projekteihin.

Tiimin toiminta koostui suurimmilta osin kokouksista, joissa kävimme läpi muun muassa kestävän kehityksen eri osa-alueiden toteutumista koulussamme. Konkreettisin keke-tiimin aikaansaannos on kierrätyspisteiden järjestäminen koululle. Lisäksi olemme laatineet kestävän kehityksen toimintasuunnitelman, joka luultavasti on mukana uuden lukio-opetussuunnitelman kehittämisessä.

Toimintani linkittyy Agenda2030-tavoiteohjelmaan monien tavoitteiden osalta. Erityisesti toimintani kestävän kehityksen tiimissä liittyy kuitenkin tavoitteisiin 11 ja 12 ("Kestävät kaupungit ja yhteisöt" ja "Vastuullista kuluttamista"), sillä iso osa tiimin toiminnasta on keskittynyt kierrätyksen mahdollistamiseen koulussamme. Yksi oleellisesti toimintaani liittyvä tavoite on myös tavoite numero 13, "Ilmastotekoja", sillä toimiva kierrätysjärjestelmä on osaltaan merkittävä ilmastoteko.

3.1 Alkuperäinen suunnitelma

"Teen Aktiivisen kansalaisen passia kestävän kehityksen, erityisesti kierrätyksen, toteutumisesta Kuopion taidelukio Lunitissa. Aiheeni liittyy kiinteästi Agenda 2030 -hankkeeseen kestävien kaupunkien ja vastuullisen kuluttamisen ollessa yhden ohjelman tavoitteista. Olen kerännyt sisältöä passiin toimimalla viime lukuvuodesta alkaen koulumme keke-tiimissä sekä tekemällä erilaisia toimia koulumme kierrätysjärjestelmän parantamiseksi, mm. yhdessä opettajien avustuksella hankkinut ja laittanut paikoilleen uudet kierrätysastiat sekä tiedottanut kierrätyksestä koulussamme. Kevään suunnitelmissa on vielä viimeistellä kierrätyspisteiden ulkoasu sekä selvittää ruokahävikin määrää ja sen syitä." (tammikuu 2020)

3.2 Toteutuminen

Olen toiminut keke-tiimissä tammikuusta 2019 lähtien, ja tänä aikana olemme kokoustaneet useita kertoja (viralliset, tunnin mittaiset kokoukset 26.8.2019 ja 13.1.2020; lisäksi useita välituntipalavereja). Kokouksen päätöksestä järjestimme koululle kolme kierrätyspistettä; kävimme hankkimassa koululle kierrätysastiat sekä -ohjeet niihin. Kaikkiin luokkiin järjestimme lisäksi ohjeet sekajätteen kierrätykseen.

Kuva 1: Minä askartelemassa kierrätysastioita

Kokousten lisäksi olen laatinut PowerPoint-esityksen kierrätyksestä ([linkki esitykseen](#)), ja esittänyt sen opiskelijakunnalle kaikille yhteisellä kouluntunnilla jakson alussa. Teimme myös yhdessä toisen aktiivisen kansalaisen passia tekevän opiskelijan kanssa hankkeen markkinointivideon ([linkki videoon](#)). Näiden lisäksi olen käynyt muutamassa ruokahävikkiä koskevassa, Kuopion lukioiden yhteisessä palaverissa Lyseon lukiolla.

Alkuperäinen toimintasuunnitelmani on laadittu jo pitkään sen jälkeen, kun aloitin toimimisen kestävän kehityksen tiimissä, joten moni suunnitelmassa asetettu ”tavoite” oli jo toteutunut suunnitelmaa kirjoittaessa. Suunnitelmassa asetettu tavoite kierrätyspisteiden viimeistelystä ei ole toteutunut, vaan kierrätyspisteet ovat entisellään. Ruokahävikin määrää ja sen syitä lähdimme selvittämään, mutta tietojen saaminen osoittautui hankalaksi.

Alkuperäisessä suunnitelmassa esitettyjen toimien lisäksi olen laatinut opiskelijoille lähetettävän kyselyn koskien kierrätyspisteitä ([linkki kyselyyn](#)). Kyselyssä on tarkoitus kartoittaa opiskelijoiden tietämystä kierrätyspisteiden olemassaolosta sekä ylipäättään opiskelijoiden kierrätystuntemusta; mikä roska kuuluu minnekin, ja tarvitsisiko tässä asiassa opastusta. Kyselyn tuloksia käytetään luultavasti jatkossa mahdollisen kierrätysopetuksen järjestämiseen.

4. Pohdintaa ja arvio toteutuksesta

Olin toiminut koulun keke-tiimissä jo pitkään, ennen kuin koulullamme hanketta koordinoiva opettaja ehdotti, että yhdistäisin tiimitoimintaa aktiivisen kansalaisen passi -kurssisuoritukseen. Lähdin mukaan, ja sain kuin sainkin kasattua tarvittavan toiminnan ja raportin kasaan. Osittain

kevään koronatilanteen, osittain oman saamattomuuden vuoksi asioiden loppuun tekeminen venähti pitkälle, mutta toisaalta tässä ajassa saimme myös uusia asioita, kuten kyselyn, tehtyä.

Kierrätyspisteiden ulkoasun viimeistely, mikä oli osa alkuperäistä suunnitelmaani, jäi kokonaan tekemättä. Pisteiden ulkoasu on edelleen melko sekava: kierrätyslaatikot ovat irrallisia, ja huitelevat välillä vähän missä sattuu. Ne jäävät myös helposti hieman piiloon, sillä mitään isompaa kylttiä tai infotaulua ei ole. Tulimme kuitenkin siihen tulokseen, ettei mitään suurempaa pintaremonttia ole niihin järkeä lähteä tekemään, sillä uuden koulurakennuksen myötä saamme myös uudet, modernit kierrätyspisteet.

Myös ruokahävikin selvittely jäi harmillisesti kokonaan tekemättä. En tiedä, mihin koulujen yhteiset palaverit ovat johtaneet, mutta toivon, että asialle saataisiin jotain tehtyä, sillä ros kiin menevän ruoan määrä on valtava. Mahdollisia ratkaisuja voisivat olla esimerkiksi uudenlainen ruokalistojen suunnittelu tai tarkempi kartoitus siitä, kuinka moni opiskelija käy syömässä. Mikäli syntyvän hävikkiruoan määrään ei päästä vaikuttamaan, voitaisiin miettiä uusia ratkaisuja hävikkiruoan loppusijoitukselle – onko se biojäte, vai voitaisiinko esimerkiksi ruoan myyntiä tai jakelua tehostaa?

5. Lähteet

<https://kestavakehitys.fi/agenda-2030>

<https://haelukioon.fi/web/lukio-opetus/hankkeet/aktiivisen-kansalaisen-passi/>